

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

4 בנובמבר 2008

415

ו' בחשוון התשס"ט

עמוד

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 60) (התיישנות), התשס"ט-2008. 202 .....

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 60) (התיישנות), התשס"ט-2008

1. תיקון סעיף 9 בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 9 –

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) בפסקה (1), במקום "עשרים שנים" יבוא "שלושים שנים";

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) בפשע שדינו עשר שנות מאסר ומעלה – חמש עשרה שנים";

ד ב ר י ה ס ב ר

תקופת החקירה, שאינה מוגבלת בזמן בהוראה שבחוק, יתחיל מניין מחדש של תקופת ההתיישנות. מצב דברים זה מאפשר הארכת תקופת ההתיישנות כמעט בלא גבול בשל ניהול פעולות חקירה. בדרך זו ניתן... לעקוף את סייג ההתיישנות ולהפוך כל עבירה של עוון או פשע, לעבירה, למעשה, בלתי מתיישנת" (ש"ז פלר, שם, עמ' 636 עד 637). מצב זה אינו מתיישב עם הרציונלים שפורטו לעיל העומדים בבסיס קביעת הוראת ההתיישנות. מוצע על כן לתקן את סעיף 9(ג) האמור, כך שתיקבע מגבלה לפרק הזמן שבו יוארכו תקופת ההתיישנות האמורות בעקבות חקירה. במקביל וכדי למנוע פגיעה באינטרס המוגבר של חקירת עבירות והבאה לדין בעבירות החמורות ביותר, מוצע כי לגביהן תוארך תקופת ההתיישנות הקבועה בסעיף 9(א).

עוד מוצע, נוכח השיקולים העומדים בבסיס קביעת תקופת ההתיישנות, לקבוע כי פרקי זמן שבהם נבצר מרשויות האכיפה לחקור או להגיש כתב אישום מסיבות שאינן תלויות בהן, לא יימנו במרוץ תקופת ההתיישנות.

סעיף 9(ו1) לחוק, שעניינו "התיישנות עבירות", קובע בסעיף קטן (א) לאמור:

"(א) באין הוראה אחרת לענין זה בחוק אחר, אין להעמיד אדם לדין בשל עבירה אם עברו מיום ביצועה –

(1) בפשע שדינו מיתה או מאסר עולם – עשרים שנים;

(2) בפשע אחר – עשר שנים;

(3) בעוון – חמש שנים;

(4) בחטא – שנה אחת."

במקביל לתיקון המוצע בסעיף 2(ו) להצעת החוק, להגביל את משך הזמן להארכת תקופת ההתיישנות בשל חקירה שהחלה במהלכה (ראו דברי הסבר לסעיף האמור), מוצע, לשם האיוון וכדי שלא לפגוע באינטרס הציבורי שבמיצוי הדין עם עבריינים בעבירות החמורות, להאריך את תקופת ההתיישנות של עבירות אלו, כך שבעבירת פשע שדינה מיתה או מאסר עולם תהיה תקופת ההתיישנות – 30 שנים, ובעבירות פשע שדינן עשר שנות מאסר ומעלה, תהיה תקופת ההתיישנות – 15 שנים.

סעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן – החוק או חוק סדר הדין הפלילי), קובע כי אדם לא יועמד לדין בשל עבירה אם עברו מיום ביצועה התקופות המנויות בסעיף 9(א) לחוק, אשר משתנות בהתאם לסוג העבירה וחומרתה, כמפורט בסעיף.

השיקולים שבבסיס קביעת תקופת ההתיישנות, שלאחריה לא ניתן להעמיד לדין חשוד בביצוע עבירה, מפורטים בספרו של פרופ' ש"ז פלר "סודות דיני עונשין", כרך ב' (1987), ועיקרם בשיקול משולב, חברתי ומשפטי, של השכחה והמחילה עקב עבור הזמן: "השיקולים הסוציו-משפטיים העומדים מאחורי הענקת מעמד של סייג למימוש אחריות פלילית, להתיישנות, נעוצים בהשלכת חלוף הזמן, הממושך בוודאי, מאז ביצוע העבירה, על השיקולים למימוש האחריות הפלילית לה. נעברה עבירה ובמשך פרק זמן מסוים, הקרוי תקופת ההתיישנות של העבירה, עדיין לא נקבעה האחריות הפלילית, על מהותה והיקפה, שעל העבריינין לשאת בה עקב עבירתו, אין עוד טעם חברתי ומשפטי להטילה עליו. הזעזוע שנגרם על ידי ביצוע העבירה וההד האנטי חברתי שהיא היכתה בזמנו, דעכו ושכחו; תהליך זה מביא עמו שכחה; חלוף הזמן בלא שהעושה חוזר לסורו – וזה צריך להיות, כמובן, תנאי להתיישנות – אף ללא טיפול עונשי, מהווה סימן שמיומש האחריות הפלילית התייטר והאחריות עצמה טעונה מחילה; מערכת יחסים תקינים שהתקדמה בין העושה וסביבתו עשויה לחייב יציבות חברתית." (שם בעמ' 622 עד 623).

נוסף על השיקולים האמורים, משך הזמן שחלף פוגע ביכולתו של נאשם להתגונן כראוי ולאסוף ראיות ולהביא עדים מטעמו; כמו כן, קביעת מועד להתיישנות מדרבנת את רשויות האכיפה לפעול בתוך פרק זמן סביר להשלמת חקירת העבירה ונותנת ודאות מסוימת לחשוד כי בחלוף הזמן שנקבע, החשש מפני ההליך הפלילי הצפוי לו – יוסר.

סעיף 9(ג) לחוק קובע כי בעבירות מסוג פשע ועוון, שבתוך התקופות המפורטות בסעיף 9(א) לחוק נערכה לגביהם חקירה, הוגש כתב אישום או התיקין הליך מטעם בית המשפט, יתחיל מניין תקופת ההתיישנות מחדש מיום ההליך האחרון בחקירה, מיום הגשת כתב האישום, או מיום ההליך האחרון בבית המשפט. לאור האמור, בתום

¹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 41; התשס"ח, עמ' 784.

"(ג) (1) בעבירה מסוג פשע או עוון, אשר בתוך התקופות האמורות בסעיף קטן (א) נערכה לגביה חקירה על פי חיקוק, יתחיל מניין התקופות האמורות ביום ההליך האחרון בחקירה, ובלבד שלא תוארך בשל כך תקופת ההתיישנות מעבר לאמור בסעיף קטן (א) בתקופה העולה על המפורט להלן, לפי העניין (בסעיף זה – התקופה הנוספת):

(א) בעבירה מסוג פשע, ובעבירה מסוג עוון המנויה בתוספת ראשונה ב' – שלוש שנים;

(ב) בעבירה מסוג עוון שאינה מנויה בתוספת ראשונה ב' – שנתיים.

(2) היועץ המשפטי לממשלה רשאי להאריך את התקופה הנוספת, אם סבר כי בשל קיומן של נסיבות מיוחדות שיירשמו קיים אינטרס ציבורי להאריך תקופה זו, ובלבד שתקופת ההארכה כאמור לא תעלה על המפורט להלן, לפי העניין:

(א) בעבירה מסוג פשע, ובעבירה מסוג עוון המנויה בתוספת ראשונה ב' – שנה;

(ב) בעבירה מסוג עוון שאינה מנויה בתוספת ראשונה ב' – שישה חודשים, ואולם רשאי היועץ המשפטי לממשלה, על פי בקשה של ראש אגף חקירות ומודיעין במשטרת ישראל או בעל תפקיד דומה ברשות אחרת בעלת סמכויות חקירה על פי דין (בסעיף זה – רשות חוקרת אחרת), לפי העניין, להאריך את התקופה האמורה בתקופה שלא תעלה על שישה חודשים נוספים, אם סבר כי מתקיימות נסיבות מיוחדות כאמור ברישה.

(3) התנהלה חקירה נגד מספר חשודים באותו תיק חקירה, בעבירות שונות הקשורות לאותה פרשה, תימנה התקופה הנוספת לגבי עבירות אלה שהן מסוג פשע או עוון, לפי העבירה החמורה מביניהן.

(4) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את תוספת ראשונה ב'.

ד ב ר י ה ס ב ר

העבירות אשר מוצע לקבוע בתוספת ראשונה ב' הן עבירות מסוג עוון, אשר לפי טיבן מחייבות בדרך כלל חקירות ארוכות יותר, בין השאר בשל מורכבות נושא החקירה, היקף החומר הרב הנתפס בהן, ריבוי הנחקרים וריבוי ותחכום החשודים (כך למשל בעבירות לעניין ניירות ערך והגבלים עסקיים). נוסף על כך, מתאפיינות חלק מעבירות אלה בגילוי מאוחר של העבירה (כך למשל בעבירת מרמה והפרת אמונים).

בנוסף מוצע להסמיך את היועץ המשפטי לממשלה להאריך את התקופה הנוספת, במקרים חריגים המצדיקים זאת, כדי לאפשר השלמת הליכי חקירה ותביעה, גם אם חלפה התקופה הנוספת. סמכות דומה להארכת תקופת ההתיישנות על ידי היועץ המשפטי לממשלה מצויה גם כיום בחוקים נוספים. כך למשל, בסעיף 354 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין) – ביחס לעבירות מין בקטין, וכן בסעיף 14 לחוק הנוער (שפיטה), ענישה ודרכי

סעיפים 9 לחוק קובע בסעיף קטן (ג) לאמור:

"(2) ו-1 (ג) בפשע או בעוון אשר תוך התקופות האמורות בסעיף קטן (א) נערכה לגביהם חקירה על פי חיקוק או הוגש כתב אישום או התקיים הליך מטעם בית המשפט, יתחיל מנין התקופות מיום ההליך האחרון בחקירה או מיום הגשת כתב האישום או מיום ההליך האחרון מטעם בית המשפט, הכל לפי המאוחר יותר"

מוצע לקבוע כי התקופה הנוספת שתיוסף עקב פעולות חקירה תהיה מוגבלת בהתאם לחומרת העבירה ולמורכבות החקירה: בעבירות מסוג פשע וכן בעבירות מסוג עוון המנויות בתוספת ראשונה ב' לחוק, כנוסחה המוצע בסעיף 2 להצעת החוק, תהיה התקופה הנוספת מעבר לתקופה המנויה בסעיף 9(א) לחוק – עד שלוש שנים. בעבירות מסוג עוון אשר אינן מנויות בתוספת ראשונה ב', תהיה התקופה הנוספת – עד שנתיים.

(1ג) בעבירה מסוג פשע או עוון אשר בתוך התקופות האמורות בסעיף קטן (א) או בתוך התקופה הנוספת, הוגש לגביהן כתב אישום או התקיים הליך מטעם בית המשפט, יתחיל מניין התקופות האמורות בסעיף קטן (א) ביום הגשת כתב האישום או ביום ההליך האחרון מטעם בית המשפט, לפי המאוחר.

(2ג) במניין התקופות האמורות בסעיף קטן (א) והתקופה הנוספת, לא יובאו בחשבון פרקי הזמן המפורטים להלן:

(1) פרק הזמן שבו נבצר ממשטרת ישראל או מרשות חוקרת אחרת, לפי העניין, להשלים את החקירה בשל היותו של החשוד, המתלונן, נפגע העבירה או עד מרכזי אחר, מחוץ לישראל, בשל התחמקותו מחקירה, בשל מצבו הרפואי או הנפשי או בשל כך שלא ניתן לאתר, ואולם אם נבצרה השלמת החקירה בשל טעם כאמור הנוגע למתלונן, לנפגע העבירה או לעד מרכזי אחר – לא יעלה פרק הזמן שלא יובא בחשבון לפי פסקה זו על שנתיים;

(2) פרק הזמן ממועד הגשת בקשה לעזרה משפטית או לסיוע משפטי ממדינה אחרת לצורך החקירה, לפי חוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ח-1998², או לפי דין אחר, עד לביצוע הבקשה או דחייתה בידי המדינה האחרת;

(3) פרק הזמן שבו לא ניתן לחקור חשוד או להגיש נגדו כתב אישום, בשל חסינות הנתונה לו לפי כל דין;

(4) פרק הזמן ממועד מסירת הודעה לחשוד על אפשרות הגשת בקשה לשימוע עד להשלמת הליך השימוע, אם ביקש החשוד לקיים הליך כאמור;

(5) פרק הזמן ממועד הגשת ערר לפי סעיף 64, עד לקבלת החלטה בערר, ובלבד שפרק הזמן שלא יובא בחשבון לפי פסקה זו לא יעלה על שנה³;

(3) בסעיף קטן (ד), במקום "סעיף קטן (ג)" יבוא "סעיפים קטנים (ג) עד (ג2), ובמקום "באותו סעיף קטן" יבוא "באותם סעיפים קטנים".

אחרי תוספת ראשונה א' לחוק העיקרי יבוא:

2. הוספת תוספת ראשונה ב'

"תוספת ראשונה ב'

(סעיף 9(ג))

עבירות לפי סעיפים 278, 279, 284, 285, 295(ב1), 304, 418, 419, 420, 421, 424, 425, 439, ו-440 לחוק העונשין, התשל"ז-1977⁵ (להלן – חוק העונשין), עבירות לפי סעיפים 384 ו-452 לחוק העונשין – אם הדבר הנגנב או ההיזק, לפי הענין, הוא בשווי העולה על 10,000 שקלים חדשים, וכן שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין בעבירות מסוג פשע או בעבירות המנויות בתוספת זו או סיוע או קשירת קשר לביצוע עבירות כאמור לפי סעיפים 31 או 499 לחוק העונשין;

ד ב ר י ה ס ב ר

בתיק חקירה מורכב שבו מתנהלת חקירה נגד כמה חשודים בעבירות שונות הקשורות לאותה פרשה מוצע כי התקופה הנוספת תימנה לפי העבירה החמורה מביניהן, וזאת בשל מורכבות החקירה, ובשל כך שמיצוי החקירה לגבי כלל החשודים אינו מתאפשר עד לפענוח העבירות כולן.

עוד מוצע להסמיך את שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לשנות בצו את תוספת ראשונה ב' לחוק.

טיפול), התשל"א-1971 – ביחס להגשת כתב אישום על עבירה שעבר קטין. הצורך במתן אפשרות של הארכת התקופה על ידי היועץ המשפטי לממשלה לפרק זמן קצוב נוסף, קיים בנסיבות שבהן ישנו אינטרס ציבורי לאפשר השלמת החקירה בתוך פרק זמן קצוב זה, בחלוף התקופה הנוספת הקבועה בחוק.

² ס"ח התשנ"ח, עמ' 356.

³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

- עבירות לפי סעיף 47(א) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988⁴, וכן עבירה לפי סעיף 48 לחוק האמור שנעברה בקשר לעבירה לפי סעיף 47(א) לאותו חוק;
- (1) עבירות לפי סעיפים 752 ו-533(א) ו-(ב) לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁵;
- (2) עבירות לפי סעיף 39(א) ו-(ב) לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995⁶;
- (3) עבירות לפי סעיף 124 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994⁷;
- (4) עבירה לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה⁸;
- (5) עבירות לפי סעיפים 211(א) ו-212(א) לפקודת המכס⁹;
- (6) עבירות לפי סעיף 124 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969¹⁰;
- (7) עבירות לפי סעיף 90 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965¹¹.

3. בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955¹² (להלן – חוק השיפוט הצבאי), במקום סעיף 41 יבוא:

ההתיישנות של 41. על עבירה צבאית ועבירה שאינה צבאית יחולו הוראות ההתיישנות לפי סעיף 9 ותוספת ראשונה ב' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

- פרק הזמן שממועד הגשת בקשה לעזרה משפטית או לסיוע משפטי ממדינה אחרת לצורך חקירה;
  - פרק הזמן שבו נמנעה חקירתו של אדם או שלא ניתן להגיש נגדו כתב אישום בשל חסינות;
  - פרק הזמן שבו התקיים הליך שימוע, זאת כדי לאפשר לחשוד שימוע אם רצונו בכך; יובהר כי הכוונה לעניין זה הן לגבי שימוע בהתאם לסעיף 60א לחוק והן לגבי שימוע הנעשה לפני משורת הדין בהסכמת התביעה לגבי עבירות שאין חובה לקיים לגביהן שימוע בהתאם לסעיף האמור;
  - פרק הזמן שממועד הגשת ערר לפי סעיף 64 לחוק על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, עד לקבלת החלטה בערר, זאת שכן במקרים שבהם הערר מתקבל ממשיכים ההליכים; לעניין זה מוצע להגביל את פרק הזמן שלא יימנה במניין תקופת ההתיישנות לשנה אחת.
- סעיף 3 סעיף 41 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 (להלן – חוק השיפוט הצבאי), קובע לאמור:
- התיישנות עבירות**
41. (א) עבירה צבאית תתיישן, אם עבר מיום ביצועה הזמן המפורש בצדה:

לאור השיקולים שבבסיס קביעת תקופת ההתיישנות, ובעיקר השיקול של עידוד רשויות האכיפה לבצע חקירה בתוך פרקי זמן קבועים, מוצע לקבוע רשימה של פרקי זמן שלא יימנו בתקופת ההתיישנות, מן הטעם שבפרקי זמן אלו נבצר מרשויות האכיפה, מטעמים שונים ומסיבות שאינן תלויות בהן, לחקור או להגיש כתב אישום. בנסיבות אלה, הנחת המוצא היא כי הרשויות פעלו בזמן ובקצב הראוי כדי לקדם את תכליות המשפט הפלילי, ולפיכך גובר האינטרס הציבורי של בירור האמת, גילוי עבריינים והבאתם לדין ומניעת עידוד התחמקות החשודים מחקירה.

פרקי הזמן שמוצע שלא למנותם במניין תקופת ההתיישנות בעבירות הפשע והעוון הם:

- פרק הזמן שבו נבצר מהמשטרה או מרשות חוקרת אחרת לחקור בשל התנהגות החשוד כגון היותו מחוץ לישראל, התחמקותו מהחקירה או מצבו הרפואי והנפשי;
- פרק הזמן שבו נבצר מהמשטרה או מרשות חוקרת אחרת לחקור מטעמים הנוגעים במצבו של המתלונן, נפגע העבירה או עד מרכזי אחר; לעניין זה מוצע להגביל את פרק הזמן שלא יימנה במניין תקופת ההתיישנות לשנתיים, שכן במקרים אלה נראה על פני הדברים שאין מדובר בטעמים הקשורים לחשוד;

⁴ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

⁵ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

⁶ ס"ח התשנ"ה, עמ' 416.

⁷ ס"ח התשנ"ד, עמ' 308.

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

¹⁰ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

¹¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 248.

¹² ס"ח התשט"ו, עמ' 171; התשס"ו, עמ' 308.

(1) הסמכויות הנתונות ליועץ המשפטי לממשלה, לפי הוראות סעיף 9(ג)2 לחוק האמור, יהיו נתונות לפרקליט הצבאי הראשי;

(2) הסמכויות הנתונות לראש אגף חקירות ומודיעין במשטרת ישראל לפי הוראות סעיף 9(ג)2(ב) לחוק האמור, יהיו נתונות למפקד משטרה צבאית חוקרת או למפקד היחידה לחקירות פנים של המשטרה הצבאית, לפי העניין;

(3) נוסף על פרקי הזמן המנויים בסעיף 9(ג)2 לחוק האמור, לא יובאו בחשבון במניין התקופות האמורות באותו סעיף גם פרקי זמן אלה:

(א) פרק הזמן שבו שהה החשוד או הנאשם בשבי האויב, ונפילתו בשבי באה עקב עבירה שעבר;

(ב) פרק הזמן שבו נעדר החשוד או הנאשם מן השירות שלא ברשות;

(4) בתוספת ראשונה ב' לחוק האמור ייכללו גם עבירות לפי סעיפים 72, 77(א)1, 104 ו-105.

ד ב ר י ה ס ב ר

(1) עבירת בגידה – חמש עשרה שנה;

(2) עבירת עריקה – עשר שנים;

(3) עבירה אחרת – שלוש שנים.

(ב) עבירה שאיננה צבאית תתיישן כאמור בסעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

(ג) אלה לא יובאו במנין הזמנים המפורטים בסעיפים קטנים (א) ו-(ב):

(1) תקופה שבה שהה הנאשם בשבי האויב, ונפילתו בשבי באה עקב עבירה שעבר;

(2) תקופה שבה נעדר הנאשם מן השירות שלא ברשות.

(ד) אם תוך תקופת התיישנות הוגש כתב אישום לבית דין צבאי או הוחל בהליך מטעם בית הדין, תקופת התיישנות תתחיל מיום ההגשה או ההליך.

(ה) הליך מטעם בית הדין לצרכי סעיף קטן (ד) – לרבות הוצאת הזמנה לנאשם כדין.

בהתאם לסעיף האמור לא חלות הוראות התיישנות הקבועות בחוק סדר הדין הפלילי על עבירה צבאית. העבירות הצבאיות כוללות בתוכם גם עבירות פשע ופשע חמור, כגון: הוצאת נשק מרשות הצבא (לפי סעיף 78 לחוק השיפוט הצבאי, עבירה שהעונש הקבוע בצדה 15 שנות מאסר). עזרה לאויב (לפי סעיף 44 לחוק השיפוט הצבאי, עבירה שהעונש הקבוע בצדה 10 שנות מאסר) ועבירות רבות אחרות. ביחס לכל העבירות, למעט שלוש העבירות המנויות בסעיף 41(א) לחוק השיפוט הצבאי, קובע הסעיף האמור כי התיישנות תהיה לתקופה של שלוש שנים בלבד.

מכיוון שאין הצדקה לכך שתקופת התיישנות לגבי העבירות הצבאיות, שדין יכול להיות חמור מאד, תהיה קצרה מזו החלה על עבירות מקבילות בחומרתן בחוק העונשין, מוצע להתאים את הוראות סעיף 41 לחוק השיפוט הצבאי להוראות סעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי, בתיקונים המתחייבים המוצעים בסעיף 41 האמור, בנוסחו המוצע.

יצוין, כי הרחבת תקופת התיישנות של עבירות צבאיות אינה מרחיבה את התחולה של חוק השיפוט הצבאי ביחס למי שסיים את שירותו הצבאי. ככלל, נדרש כי יוגש כתב אישום בתוך שנה, לכל היותר, כנגד חייל ששחרר מן השירות, כדי שיחול עליו השיפוט הצבאי. כך נקבע מפורשות בסעיף 6 לחוק השיפוט הצבאי, המגדיר את תחולת החוק על מי שחדל להיות "חייל".

אף שמוצע להחיל הסדר דומה על עבירות צבאיות ושאינן צבאיות, על יסוד חומרתן, כפי שהיא מתגלמת בעונש הקבוע לצדן, הרי שביחס לחייל קיימות נסיבות ייחודיות המצדיקות הארכת תקופת התיישנות והן, כאשר הנאשם שוהה בשבי האויב בעקבות עבירה שעבר וכאשר הוא נעדר מן השירות שלא ברשות. נסיבות אלה מפורטות בסעיף 41(ג) לחוק השיפוט הצבאי, בנוסחו היום, ומוצע להותיר הסדר זה על כנו בסעיף 3(4) בנוסחו המוצע.

עוד מוצע לבטל את סעיף קטן (ה) של סעיף 41 לחוק השיפוט הצבאי הקובע כי "הליך מטעם בית הדין לצרכי סעיף קטן (ד) – לרבות הוצאת הזמנה לנאשם כדין", שכן אין מקום לקביעת הסדר מיוחד לעניין זה בהוראות חוק השיפוט הצבאי. לעניין זה דין הליכים בפני בית הדין הצבאי כדין הליכים בפני בית משפט הדין על פי חוק סדר הדין הפלילי. כך, אם הוצאת הזמנה לנאשם כדין מהווה הליך מטעם בית המשפט לפי חוק סדר הדין הפלילי, יחול דין זה גם לעניין הוצאת הזמנה מטעם בית הדין הצבאי.

(1) בסעיף קטן (א), במקום "ואולם אם חלפו עשר שנים מיום ביצוע העבירה" יבוא "ואולם אם חלפה מיום ביצוע העבירה, התקופה הנקובה לגביה בסעיף 9(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982";

(2) בסעיף קטן (ג)1, במקום "ואולם אם חלפו עשר שנים מיום ביצוע העבירה" יבוא "ואולם אם חלפה מיום ביצוע העבירה, התקופה הנקובה לגביה כאמור בסעיף קטן (א)";

(3) בסעיף קטן (ד), במקום "לאחר שחלפו עשר שנים ממועד ביצוע העבירה" יבוא "לאחר שחלפה מיום ביצוע העבירה, התקופה הנקובה לגביה כאמור בסעיף קטן (א)".

5. (א) תחילתו של חוק זה, שישה חודשים מיום פרסומו (בסעיף זה – יום התחילה).

(ב) סעיף 9 ותוספת ראשונה ב' לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיפים 1 ו-2 לחוק זה, וסעיף 41 לחוק השיפוט הצבאי, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, יחולו על עבירה שביום התחילה טרם התיישנה לפי הוראות החוק העיקרי או חוק השיפוט הצבאי, לפי העניין, כנוסחו ערב היום האמור.

(ג) בעבירה מסוג פשע או עוון שמתקיימים בה כל אלה, תחל התקופה הנוספת כאמור בסעיף 9(ג)1 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1(2) לחוק זה, ביום התחילה:

(1) החקירה על פי דין באותה עבירה החלה לפני יום התחילה;

(2) ביום התחילה טרם הוגש לגביה כתב אישום;

(3) ביום התחילה חלפו מיום ביצוע העבירה התקופות המנויות בסעיף 9(א) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1(1) לחוק זה.

(ד) בסעיף זה, "עבירה" – לרבות עבירה צבאית ועבירה שאינה צבאית כמשמעותן בחוק השיפוט הצבאי.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 5 מוצע כי תחילתו של החוק תהיה בתוך 6 חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה). עם זאת, כדי לאפשר לרשויות החקירה להיערך לתקופות ההתיישנות החדשות בלא לפגוע בחקירות שהתחילו לפני יום התחילה, מוצע כי בעבירות אשר חקירתן החלה לפני היום האמור, אשר טרם הוגש לגביהן כתב אישום, וביום התחילה חלפו מיום ביצוע העבירה התקופות המנויות בסעיף 9(א) לחוק, כנוסחו המוצע, תחל התקופה הנוספת (שלוש שנים לעבירות מסוג פשע ולעבירות מסוג עוון המנויות בתוספת ראשונה ב', ושנתיים לעבירות מסוג עוון שאינן מנויות בתוספת האמורה) – ביום התחילה. כך תתאפשר הגשה של כתב אישום בתוך פרק זמן סביר לאחר תחילת החוק המוצע.

סעיף 4 מוצע לתקן את סעיף 354 לחוק העונשין הקובע סייג להתיישנות עבירות מין בקטין, ושמטרתו לאפשר העמדה לדין פלילי באותם מקרים שבהם קרבנות העבירה חושפים את העבירות שבוצעו בהם שנים לאחר שהתבגרו. על פי סעיף 354(א) לחוק העונשין, המועד לתחילת מרוץ ההתיישנות בחקירת עבירות מין שבוצעו בקטין יחל רק כאשר קרבן העבירה יגיע לגיל 28, ואולם אם חלפו 10 שנים מיום ביצוע העבירה, המהווים את תקופת ההתיישנות ביחס לעבירות אלה כאמור בסעיף 9(א) לחוק סדר הדין הפלילי כנוסחו היום, לא יוגש כתב אישום אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה. מוצע להתאים את התקופה האמורה לסעיף 9(א) לחוק סדר הדין הפלילי, כנוסחו המוצע בסעיף 1 להצעת החוק. בהתאמה מוצע לתקן גם את סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) של סעיף 354 האמור.

